

FERENCZ JÓZSEF ARCKÉPE
1925-ből.

KILYÉNI
FERENCZ JÓZSEF

UNITÁRIUS PÜSPÖK

ÉLETE ÉS KORA

HÁROMNEGYEDSZÁZAD AZ UNITÁRIUS
EGYHÁZ TÖRTÉNETÉBŐL

IRTA:

DR GÁL KELEMEN

FERENCZ JÓZSEF ARCKÉPE
1925-ből.

Előszó.

Ennek a könyvnek 1935 aug. 9-ére, Ferencz József születésének századik évfordulójára kellett volna megjelenni. Az Unitárius Irodalmi Társaság életrajza megíratásával kifejezést akart adni hálájának azért a fáradhatatlan buzgóságú és önzetlen munkásságáért, melyet Ferencz József egy hosszú életen át, mindég az egyház jóllétéért és előmeneteléért buzgólkodva kifejtett. Hálás elismeréssel akar adózni példaadóan nemes és felemelő egyéniségének, mellyel történelmi hivatását olyan szépen betöltötte. És nem utolsó sorban azért az állandó meleg érdeklődésért, mellyel az egyház szellemi életnyilvánulatai iránt viseltetett s értékes irodalmi munkásságáért, melyet a Keresztény Magvető megalapításánál mint munkatárs, később egy ideig mint szerkesztő s mindvégig mint jóakarató barátja és támogatója kifejtett.

Ennek az emlékiratnak a megírásánál nem szorítkozhatam csak élete történetére. Aki egyházunk utolsó háromnegyedszázados történetét ismeri, az tudja, hogy Ferencz József történelmi alakja mily szervesen összenőtt egyháza életével. Mióta az egyházi közélet terére lépett, azóta nincs ennek a kicsiny egyháznak egyetlen életnyilvánulata, mellynél ő ne volna jelen mint sugalmazó, gondolatokat termelő, vezető és irányító tényező. P. Horváth Kálmán főgondnok, az ő egyik legmelegebb szívű barátja és tisztelője, egy ízben úgy jellemezte őt, hogy élete úgy összenőtt az egyházával, mint a csiga a házával. Egyiket a másiktól nem lehetne elszakítani végzetes következmények nélkül. És a főgondnoknak e megítélésénél teljesen igaza van. Hogy mennyire mélyen élt a lelkekben ez a meggyőződés, mutatja az egyik egyházkör vezetőségének az a nyilatkozata, hogy egyháztörténelmünknek

ezt a korszakát az ő nevéől fogják elnevezni. Ezt a korszakot tanulmányozva, magam is meggyőződtem, hogy hibás és hiányos vállalkozás volna csupán élettörténetét megírni az egyháztörténelmi vonatkozások nélkül. Ez az oka, hogy ez az életrajz a tervezettnél sokkal terjedelmesebb lett.

Ami engem illet, hálát adok a Gondviselésnek, hogy szerény egyházi közéleti működésem az ő idejére esett, kinek tiszteletet sugárzó alakja az élet küzdelmeiben mindig példaképül állott előttem. És köszönöm az Istennek, hogy tiszteletem és nagyrabecsülésem ez adóját leróhattam emlékezte iránt.

Kolozsvár, 1936 május 15-én

Dr. Gál Kelemen.